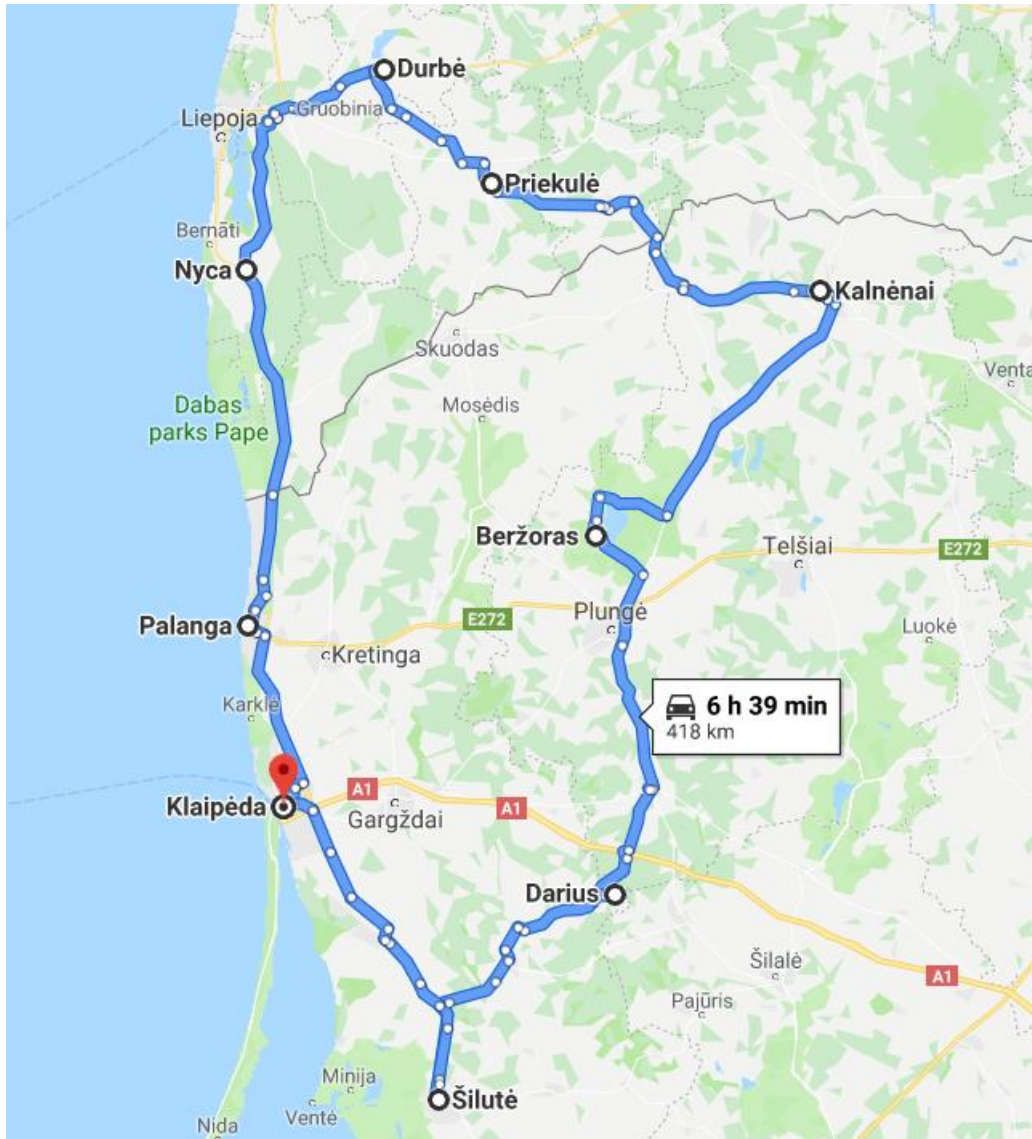

4. Kuržemė ir Klapėda: Dvaro sodai ir parkai

Trukmė: 3 dienos, 460 km

Maršrutas: Klaipėda – Kretinga – Palanga – Mažučiai – Rucava – Nyca – Liepoja – Grobinia – Durbė – Priekulė – Kalnėnai – Beržoras – Plungė – Darius – Švėkšna–Šilutė – Klaipėda

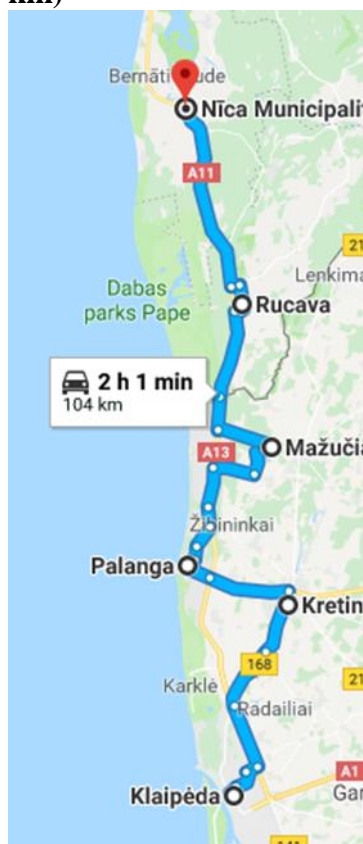

Maršrutas prasideda ir baigiasi populiariame Lietuvos pajūrio kurorte Klaipėdoje. Klaipėdos universiteto botanikos sode yra įkurtas etnografinis sodas, kuriame galima pamatyti gėlių kolekcijas, būdingas šiai vietai. Kretingos dvaro parkas yra vienas seniausių XVI–XVIII a. dvaro parkų Lietuvoje. Palangos dvaras, kuriame įrengtas Gintaro muziejus ir Birutės parkas, yra vienas geriausiai išsaugotų dvaro kompleksų visoje Lietuvoje. Didžiausiam Japoniškame sode Europoje (16 ha) įrengta tradicinių aromatinių augalų kolekcija ir daržas. Rucavos dendrologiniame parke siūloma apžiūrėti magnolijų kolekciją. Nycos gyvenvietėje lankytojai gali pasigrožėti daugybe dekoratyvinių sodų, kuriuose puoselėjamos vietinės sodininkystės tradicijos. Istorinės veislės rūpestingai atrenkamos, siekiant atnaujinti vaisių sodą ir romantiškąjį gamtos parką – XVIII a. Tašų (Telsena) nuosavybę, esančią Grobinios rajone, Latvijoje. Izidoriaus Navidansko parke auga daugiau kaip 120 medžių ir krūmų rūšių. Beržoro

sodyboje, įsikūrusioje Žemaitijos nacionaliniame parke, taip pat auginami įvairiausi vaistiniai, prieskoniniai ir daržo augalai. Plungės dvaras, dar vadinamas „Žemaitijos Versaliu“ – vienas garsiausių tokio tipo dvarų, išlikusių Lietuvoje. Stepono Dariaus gimtinės muziejuje yra unikalus įspūdingo dydžio ir apimties vaisių sodas. Švėkšnos dvaro komplekse galima apžiūrėti skulptūrų parką, pasigėrėti gražiais vaizdais, pasivaikščioti takais ir aplankyti ginkmedį (Ginkgo biloba), siekiantį 18 metrų aukštį ir 70 cm skersmens. Šilutės dvare yra du parkai – angliško tipo gamtos parkas su pasivaikščiavimui skirtais takais, ir miško parkas, žinomas kaip Varnamiškis, arba vadinamas „Varnų mišku“.

Pirma diena

Klaipėda – Kretinga – Palanga – Mažučiai – Rucava – Nica (104 km) arba Liepoja (125 km)

Klaipėda yra Lietuvos miestas Baltijos jūros pakrantėje. Tai trečias pagal dydį Lietuvos miestas ir Klaipėdos apskrities centras. Verta apsilankyti Klaipėdos senamiestyje ir paieškoti po senąją miesto dalį išsibarsčiusių skulptūrų. Aplankykite Laikrodžių muziejų, Klaipėdos piliavietę ir pilies muziejų, Lietuvos jūrų muziejų ir delfinariumą.

Klaipėdos universiteto botanikos sodas įkurtas 1993 m. vaizdingame Danės upės slėnyje. Jis užima apie 9,3 ha. Sodo teritorijoje natūraliai auga per 250 augalų rūšių. Siekiant lankytojams parodyti tradicinius pajūrio krašto etnografinius darželius, Botanikos sode įrengtas pajūrio krašto etnografinis darželis, su šiam kraštui būdingomis gėlių kompozicijomis. Šiame darželyje eksponuojami 14 šeimų augalų atstovai, vyrauja daugiamečiai vaistiniai-prieskoniniai augalai. Sodas gali pasiūlyti įvairių edukacinių programų bei kviečia lankytojus išskylauti tam skirtose vietose.

Kretingos dvaro parkas – vienas seniausių Lietuvoje išlikusių XVI–XVIII a. dvaro parkų. Tai mišraus stiliaus parkas, užimantis 23 ha plotą. Jam pradžia davė Vilniaus vyskupo Ignoto Jokūbo Masalskio įkurtas didžiulis vaismedžių sodas. Vėliau dvarą valdę grafai Zubovai šalia jo įkūrė parką, kuris buvo vadinamas bendru pavadinimu – Vasaros sodu. Tai buvo lyg atsvara dvare įrengtai oranžerijai – Žiemos sodui.

Per karus ir pokario metais parkas smarkiai nukentėjo – išliko tik dalis liepų ir kaštonų alėjų bei seną istoriją primenantys šimtamečiai ažuolai, kurių storiausiojo kamienas yra 1,9 m skersmens. Kretingos dvaro pietinėje parko dalyje, buvusio vaismedžių sodo vietoje,

pastatytas Astronominis kalendorius su Saulės laikrodžiu, suformuotos gyvatvorės, alėjos, įrengti gėlynai, alpinariumai, puoselėjamos jurginų, bijūnų, tulpių kolekcijos, atkuriami rožynų fragmentai, pėsčiųjų takai, poilsio aikštelės. „Atminties takas“ žymi svarbiausias Kretingos miesto ir Kretingos muziejaus datas, o atstatytas dvaro fontanas tapo ypač mėgstama miesto svečių poilsio vieta.

Palanga yra didžiausias ir populiariausias Lietuvos pajūrio kurortas. Pasivaikščiokite Basanavičiaus gatve, sustokite aikštėje su Muzikiniu fontanu, praleiskite popietę Birutės parke ir Gintaro muziejuje, atsipalaiduokite Palangos paplūdimyje, pasimėgaukite saulėlydžiu nuo Palangos tilto.

Grafų Tiškevičių rezidencija - **Palangos dvaras** su ištaigingais rūmais, kuriuose įsikūręs Gintaro muziejus, ir Birutės parku, sudaro vieną geriausiai išlikusių, sutvarkytų ir gausiai lankomų dvarų kompleksų Lietuvoje. Birutės parkas įkurtas buvusio šventojo Birutės miško ir Birutės kalno teritorijoje. Peizažinio plano parko projektą grafų Tiškevičių užsakymu XIX amžiaus pabaigoje sukūrė garsus prancūzų architektas Eduardas Fransua Andrė. Parkui parinkta vieta unikali tiek gamtiniu, tiek kultūriniu požiūriu: dvaro rūmai įkomponuoti kaip pagrindinis akcentas tarp parko tvėnkinio ir legendinio Birutės kalno – istorinės senovės lietuvių šventovės, nuo kurio atsiveria vaizdas į jūrą. Talentingai suprojektuotas parkas pasižymi didele vaizdų ir nuotaikų įvairove, su meistriškai išvedžiotais takais, aikštelėse įrengtais gėlynais, 2 tvėnkiais, mažosios architektūros elementais.

Palangos gintaro muziejus yra vienas didžiausių gintaro muziejų Europoje. Įkurtas Tiškevičiaus rūmuose, muziejus yra apsuptas Palangos botanikos sodo, todėl siūlome aplankyti ir jį. Muziejuje eksponuojami šimtai įdomių ir unikalių gintaro gabalų, taip pat pasakojama ir apie amatus, susijusius su gintaru. Patys rūmai taip pat yra labai gražūs, pastatyti Italijos neorenesanso stiliumi priešais įspūdingą Jėzaus statulą.

Didžiausias **Japoniškas sodas** Europoje (16 ha) pradėtas formuoti 2007 m. Sodo teritorijoje įrengta tradicinių aromatinių augalų kolekcija, sodas ir daržas, kuriuose puoselėjamos senosios kultūrinių augalų rūšys. Iš senųjų daržo augalų yra auginamos morkos, burokėliai, kopūstai ir kt. Surinkta labai didelė senųjų veislių pomidorų kolekcija. Verta išskirti svogūnų ir česnakų kolekcijas, kurios pasižymi skirtingomis veislėmis. Aromatinių ir vaistinių augalų kolekcijoje yra diamedis, mėta, kietis, raudonėlis, gelsvė, čiobrelis ir kiti tradiciniai liaudies medicinoje naudojami augalai.

Sodą geriausia lankyti vasarą, tačiau ir kitais metų laikais smagu po jį pasivaikščioti.

Rekomenduojame pavalgyti“:

- Kavinė „Pas grafą“, *Kretingos r.*
- Kavinė „Vienkiemis“, *Kretingos r.*

Latvijos – Lietuvos siena.

Rucavos Arboretumo plėtros projektas pradėtas 1996 m., kai Salaspilio botanikos sodo dendrologai ir Rucavos savivaldybės atstovai susitarė dėl bandomosios plantacijos įkūrimo Rucavos Dvaro kalne. Sodinukai pradėti sodinti 1998 m. Toliau želdynai formuojami ir Rucavos centre bei prie Rucavos pradinės mokyklos. Kasmet plantacija papildoma naujais ir egzotiniais augalų egzemplioriais iš viso pasaulio. Tradiciškai gegužę rengiama „Sodo šventė“, žydint rododendrams ir magnolijoms.

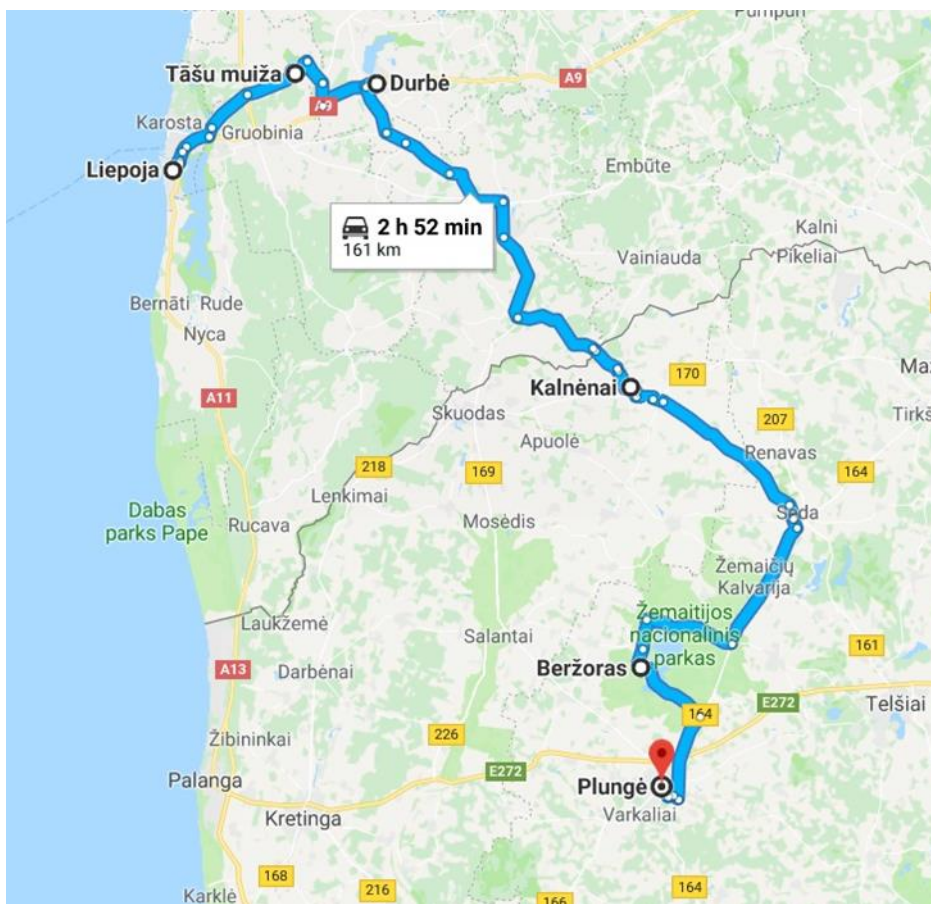
Vienas gražiausių Nycos **dekoratyvinių sodų „Kristapi“**, kur ypač populiarios melsvės ir klevai. Melsvių kolekciją sudaro daugiau kaip 130 veislių, o klevų rūšių skaičius išaugo iki 25. Sodą lydi sėkmė Nycos ir Latvijos mastu rengiamuose gražiausių sodybų konkursuose.

Apgyvandinimo paslaugos Liepojoje ir jos apylinkėse:

- Svečių namai „Poriņš”
- Poilsio namai „Šķiperi”
- Svečių namai „Chill in”
- Kaimo turizmo sodyba „Brakši”

Antra diena

Liepoja – Priekulē – Kalnēnai – Seda – Beržoras (161 km)

Istorinēs veislēs yra kruopščiai atrinktos, kad būtų atkurtas **Tašu dvaro** augalų sodas Grobinos apskrityje, Latvijoje. Dvaras klestėjo XVIII a. Vidinio kiemo pietinėje pusėje esantis sodas džiugindavo dvaro gyventojus gražiais obelių žiedais pavasarį, vaisių derliumi – rudenį. Šiuo metu vaismedžių sodas yra atnaujinamas.

Durbės miesto muziejuje galima pamatyti S. Kleverso paveldo ekspoziciją – tai viešam lankymui skirta sodo dalis miesto centre (apie 25 medžius). A. Birzakos sodas Kalna g. 4 yra puikus senas ūkio sodo pavyzdys (pasodintas 1933 m., 3,5 ha), turintis daugybę tradicinių bei įvairių retų veislių. „Durbės Veltes“ – tai maža įmonė, gaminanti produktus iš vietinių vaisių, daržovių ir grybų.

Latvijos – Lietuvos siena.

Izidoriaus Navidansko (Žemaitijos botanikos) parkas pradėtas sodinti 1928 metais. Parke auga per 120 rūšių medžių ir krūmų, iš jų 34 rūšys ir formos yra vietinės kilmės. Pietinėje parko dalyje, tvenkinių ir natūralios giraitės apsuptyje, yra prieš antrąjį pasaulinį karą

įveistas 3 ha obelių sodas. Kasmet jame sužysta ir vaisiais džiugina lietuvių liaudies selekcijos ir tradiciškai nuo seno Lietuvoje augintos obelių veislės: 'Paprastasis antaninis', 'Ravelio kriaušinis', 'Sierinka', 'Popierinis', 'Vytautinis' ir kt. Žemaitijos botanikos parko 57 ha teritorijos priežiūra „patikėta“ avelėms.

Parkas visada atviras lankytojams – įėjimas nemokamas. Lankytojai gali tik savarankiškai apžiūrėti parką, gido paslaugos nesiūlomos.

Rekomenduojame pavalgyti:

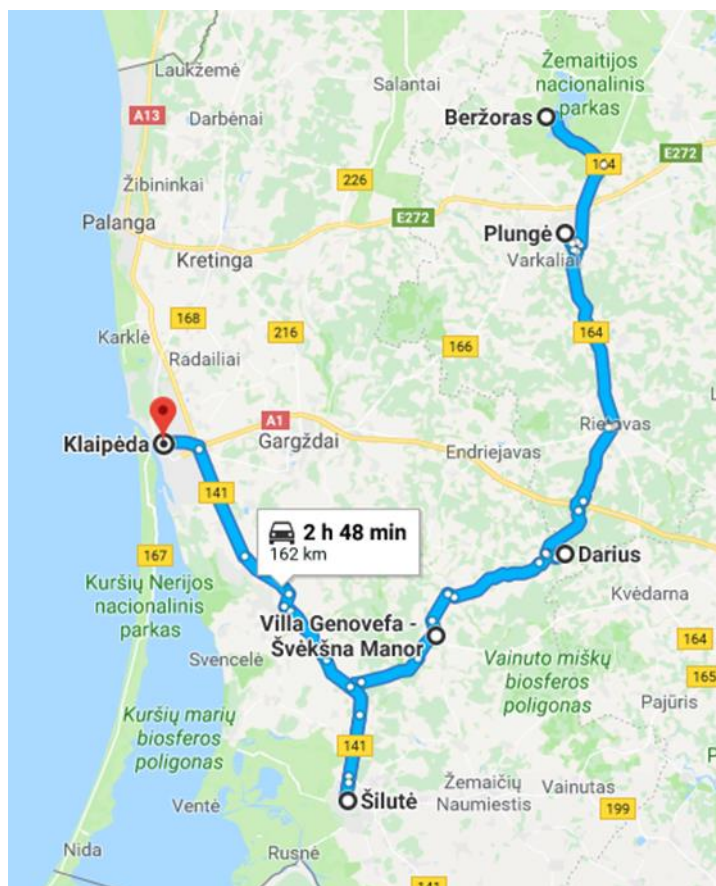
- Restoranas "Linelis", *Plungės r.*
- Restoranas "Beržas", *Plungės r.*

Apgyvandinimo paslaugos:

- Kaimo turizmo sodyba "Pas tėvukus", *Plungės r.*
- Kaimo turizmo sodyba "Prie Žiedelio", *Plungės r.*
- Kaimo turizmo sodyba "Iešnalė", *Plungės r.*

Trečia diena

Beržoras – Plungė – Darius – Švėkšna – Šilutė – Klaipėda (162 km)

Beržoro sodyba yra tik keliasdešimt metrų nuo Beržoro ežero ir netoli vieno gražiausių ir švaresnio Lietuvoje – Platelių ežero. Iš čia patogų keliauti po Žemaitijos nacionalinį parką pėsčiomis, dviračiais (pro sodybą eina dviračių takas), plaukimo priemonėmis, automobiliu. Sodybos šeimininkė augina įvairias vaistažoles, daržo ir prieskoninių augalus, arbatžoles. Sodybos šeimininkė augina įvairias vaistažoles, daržo ir prieskoninių augalus, arbatžoles. Daržo augalų kolekcijose auginamos morkos, svogūnai, česnakai ir kt. Vaistažolių ir prieskoninių augalų asortimentas yra platus: paprastasis dašis, vaistinis šalavijas, radiola, stumbražolė, nasturtos, agurklė, katžolė ir kt. Šios sodybos šeimininkai vykdo edukacinę veiklą. Pagal tautines tradicijas, organizuojami mergvakariai ir pažintinė-edukacinė programa „Babūnės arbatos“.

Plungės dvaras – tai vienas garsiausių išsilaikiusių tokių ansamblių Lietuvoje, vadinamas Žemaitijos Versaliu. Dabar jame įsikūręs Žemaičių dailės muziejus. Plungė garsėja kunigaikščių Oginskių parku. Mišraus tipo XVIII–XIX a. parkas įkurtas žemaitiško švento miško – alko – vietoje. Parko pasididžiavimas – vienas seniausių ir didžiausių Lietuvoje Perkūno ąžuolas, legendomis apipinta Verkiančioji liepa, Penkiakamienis uosis. Kunigaikščio M. Oginskio nurodymu buvo iškasti septyni kaskadiniai tvenkiniai, kuriuos jungia akmeniniai tilteliai šliuzai. Išskirtinį kraštovaizdį parkui suteikia pratekanti Babrungo upė.

Stepono Dariaus gimtinė – muziejus. Sodyboje yra išlikęs unikalus išpūdingo dydžio ir apimties vaismedžių sodas. Dar XIX a. pabaigoje lakūno tėvas sodino vaismedžius bei skiepijo po kelias kultūrinių obelių veisles į laukinės obels šakas. Sode auga ir senieji dekoratyviniai augalai, būdingi Žemaitijos kraštui. Sodybos teritorijoje pradėtas veisti jaunas sodas. Šalia muziejaus veikia kempingas, kuriame galima pailsėti ir įsikurti ilgesniam laikui.

Švėkšnos dvaro sodybos kompleksas yra vienas gražiausių visoje Žemaitijoje. Prie dvaro įkurtas išpūdingas parkas. Abi parko dalis jungia platūs, vazomis puošti paradiniai laiptai, nuo kurių atsiveria puiki žemutinės terasos vandenių juostos panorama. Švėkšnos dvaro parko centrinio tvenkinio saloje tebestovi deivės Dianos skulptūra. Pagrindinėje parko alėjoje atkurtas puošnus Saulės laikrodis, vaza ant pjedestalo, Švč. Marijos skulptūra, „Laisvės angelas“. Restauruoti ir kiti parko elementai – apžvalgos aikštelės, takai, vartai. Didžiausia Švėkšnos dvaro parko puošmena – apie 18 m aukščio ir 70 cm skersmens Kinijos ir Japonijos dviskiautis ginkmedis (*Ginkgo biloba L.*). Tai stambiausias ir gražiausiai atrodantis šios rūšies egzempliorius Lietuvoje.

Neretai **Šilutės dvaras** pagal paskutinį savininką šiandien vadinamas **Hugo Šojaus dvaru**. Šilutės dvarininkas, parko įkūrėjas Hugo Šojus (Scheu) dvarą įsigijo 1889 metais. Jis sutvarkė dvaro pastatus ir aplinką bei įkūrė 2 parkus: dvaro bei „varnamiškiu“ vadinamą miško parką. Šalia dvaro įkūrė angliško tipo parką su pasivaikščiojimo takais. Parko teritorijoje buvo iškasti 3 tvenkiniai, įrengti šiltadaržiai, kuriuose buvo auginamos ankstyvosios daržovės, gėlės, vynuogės ir augalų daigai. Miško parkas, skirtas gyventojų pasivaikščiojimams, pradėtas kurti panašiu metu kaip ir dvaro parkas. Kadangi jis buvo išsidėstęs abiejose vingiuotosios Šyšos pusėse, jį jungė pėsčiųjų tiltai. Parke, kuris driekiasi palei Šyšos upę iki senojo geležinkelio tilto, būta apie 150 rūšių augmenijos. Dabar parke yra 40 rūšių medžių ir krūmų.

Rekomenduojame pavalgyti:

- Kaimo turizmo sodyba „Po ąžuolais“, *Plungės r.*
- Smuklė „Karčema“, *Plungės r.*
- Kaimo turizmo sodyba „Račkauskų sodyba“, *Klaipėdos r.*